

Startnotitie

milieu-effectrapportage

Waterrecreatiegebied Emmen-Zuid

Startnotitie
milieu-effectrapportage
Waterrecreatiegebied Emmen-Zuid

Initiatiefnemer:
Burgemeester en Wethouders van de gemeente Emmen
Postbus 30001
7800 RA EMMEN

Grontmij nv
Provinciale Vestiging Drenthe
Projectbureau Milieu

De Bilt, januari 1991

Doc.: PMT.149

O.N.: 06614

	INHOUD	Pagina
1	INLEIDING	1
2	PROBLEEMSTELLING EN DOEL	3
2.1	Voorgeschiedenis	3
2.2	Situatie nu	6
2.3	Doelstelling van het project	9
2.4	Te volgen procedures	10
3	VOORGENOMEN ACTIVITEIT: HOOFDOPZET VAN HET PLAN	15
3.1	Uitgangspunten	15
3.2	Planopzet	16
3.3	Toelichting onderdelen planopzet	19
3.4	Alternatieven	26
4	MILIEU-EFFECTEN VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT	28
4.1	Algemeen	28
4.2	Effectbeschrijving	28
	LIJST VAN BESCHIKBARE LITERATUUR	34

INLEIDING

De gemeente Emmen heeft het voornemen een waterrecreatiegebied te realiseren. Dit gebied zal gefaseerd worden aangelegd en ingericht, waarbij het in de eindfase circa 420 ha zal omvatten.

Het recreatiegebied is op basis van eerder uitgevoerd locatie-onderzoek ten zuiden van de stad geprojecteerd; tussen de Nieuw Amsterdamsestraat en de Ericasestraat, ten zuiden van de wijk Rietlanden en ten noorden van rijksweg N37. In het streekplan Drenthe (1990) is het gebied opgenomen als 'te ontwikkelen recreatief gebruik en inrichting van de stadsrandzones in samenhang met landschapsbouw' en 'grootschalig toeristisch object'.

Ten behoeve van de realisering van het recreatiegebied dient het vigerende bestemmingsplan Buitengebied te worden herzien. Op grond van het Besluit Milieu-effectrapportage dient voor de aanleg van een recreatiegebied van 50 ha of meer eveneens de procedure voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) te worden gevolgd. In de planopzet is sprake van aanleg van een verblijfsrecreatiegebied van meer dan 20 ha. Dit is ook een m.e.r.-plichtige activiteit, die in de bestemmingsplanherziening wordt opgenomen.

Tevens is in het genoemde Besluit aangegeven dat er sprake is van een m.e.r.-plichtig besluit bij de aanvraag om vergunning voor een ontgronding van 100 ha of meer. Voor de procedures wordt één milieu-effectrapport (MER) opgesteld.

De onderhavige startnotitie heeft als doel informatie te geven op basis waarvan de richtlijnen voor het MER kunnen worden opgesteld. Hier toe is in hoofdstuk 2 ingegaan op de voorgeschiedenis van het huidige plan, op de huidige situatie en vraagstelling en op de procedures die moeten worden doorlopen om het plan te realiseren, waaronder de m.e.r.-procedure.

Vervolgens is in hoofdstuk 3 de voorgenomen activiteit beschreven.

Tenslotte zijn in hoofdstuk 4 de mogelijke gevolgen voor het milieu aangeduid.

De startnotitie biedt informatie aan het bevoegd gezag, de bevolking, de Commissie voor de milieu-effectrapportage en de andere wettelijke adviseurs. Met behulp van deze notitie stelt het bevoegd gezag de richtlijnen vast voor de inhoud van het MER. Daarvoor vraagt het bevoegd gezag advies aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage en de andere wettelijke adviseurs. Ook krijgen insprekers de gelegenheid opmerkingen te maken ten behoeve van de richtlijnen.

De concept-startnotitie is tot stand gekomen in samenwerking tussen de gemeente Emmen en Grontmij nv. Hiertoe is een werkgroep bestaande uit de volgende personen enige malen bijeen geweest:

- gemeente Emmen:
 - . Hr. W.J. Licht, afdeling Groen, Recreatie en Toerisme, Gemeentewerken;
 - . Hr. A.A. Boer, afdeling Ruimtelijke Ordening, Gemeentewerken;
 - . Hr. G. Koller, afdeling BMT, Gemeentewerken;
 - . Hr. H. Sibon, afdeling Milieu, Secretarie;
- Grontmij nv:
 - . Mevr. M.L.A. de Klerk;
 - . Hr. H. van der Es.

Daarnaast is in een vroeg stadium overleg gevoerd met de provincie Drenthe over de coördinatie tussen de twee m.e.r.-plichtige besluiten. Hierop wordt in het vervolg van de notitie nader ingegaan.

2 PROBLEEMSTELLING EN DOEL

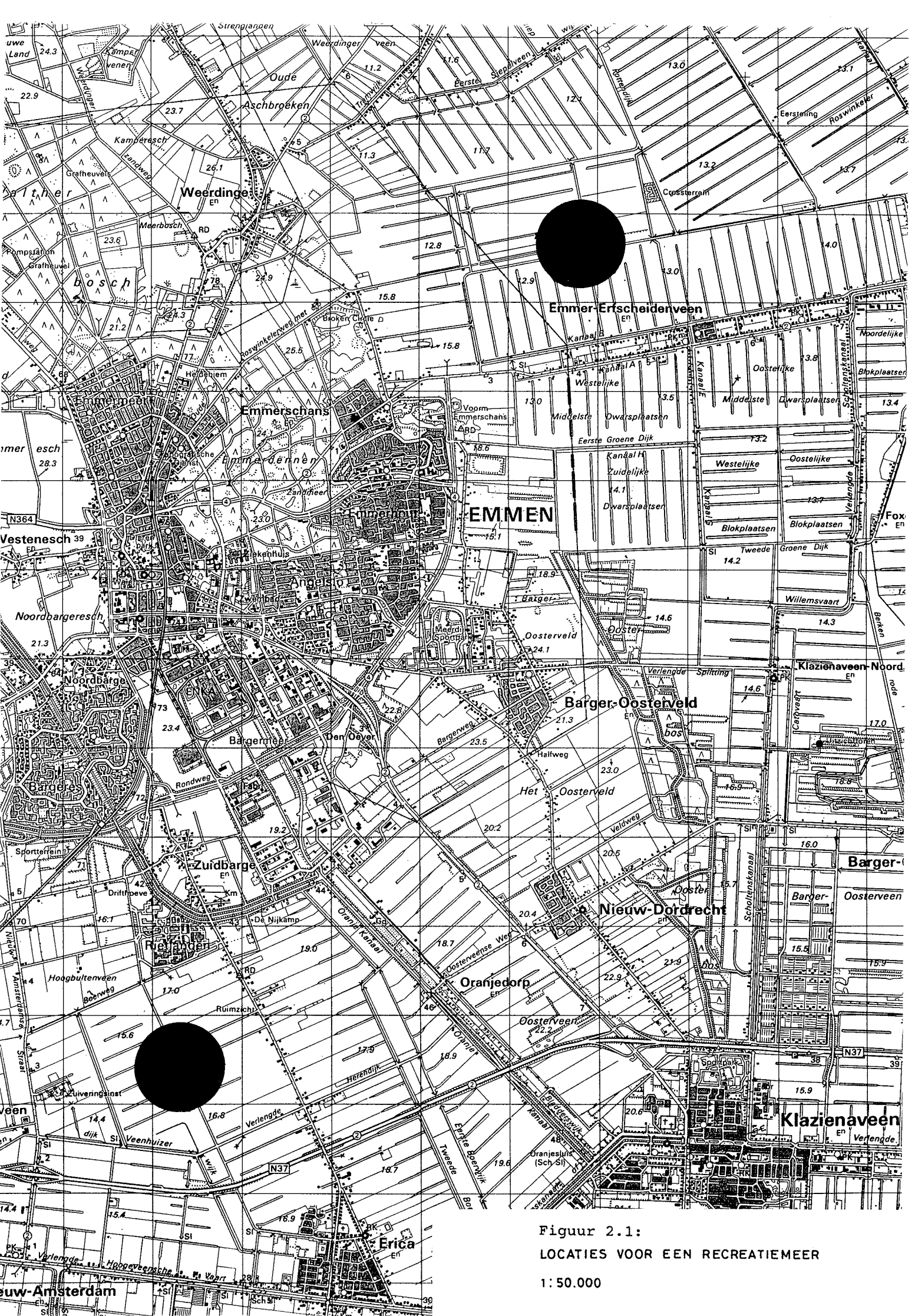
2.1 Voorgeschiedenis

Reeds vanaf 1969 is de gemeente Emmen actief om in zuidoost-Drenthe een groot waterrecreatiegebied te realiseren. Achtergrond van deze betrokkenheid is onder meer de regionale centrumfunctie die Emmen in zuidoost-Drenthe vervult. De voorgeschiedenis is verder stapsgewijs als volgt te beschrijven:

- presentatie in 1973 door de gemeente Emmen van een plan voor een omvangrijk waterrecreatieproject, ten noordoosten van Emmen. Het plan past goed binnen:
 - . de provinciale wens voor centrale zandwinning;
 - . de Tweede Nota voor de Ruimtelijke Ordening (1966);
 - . de aangekondigde Herininrichtingswet Oost-Groningen en de Gronings-Drentse veenkoloniën (vastgesteld 1977);
- nader onderzoek in werkgroepverband, naar noodzaak, omvang en locatie van het project;
- vermelding in het basisrecreatieplan zuidoost-Drenthe (augustus 1979) als beleid: realisering mogelijkheden voor kleine watersport met als indicatie:
 - . een recreatieproject van circa 400 ha, met circa 250 ha wateroppervlakte, bij voorkeur op een locatie ten zuiden van Emmen;
 - . nader uit te werken in een deelplan met onder meer aandacht voor mogelijkheden van multifunctioneel gebruik;
- in 1979 consensus omtrent "een project op regionaal niveau", bij rijk en provincie; opname van het project in het Streekplan oost- en zuidoost-Drenthe en het Concept Voorontwerp Herinrichtingsprogramma (november 1979);
- december 1979 positieve uitspraak van gemeenteraad en College van B & W van Emmen, over realisering van het recreatieproject Zeilmeer, en wel met hoge prioriteit;

- opname in het Toeristisch-Recreatief Ontwikkelingsplan (TROP, College van GS Drenthe , februari 1983) van het zeilmeer, als speerpunt binnen "kernpunt 3" zijnde de ontwikkeling van de regio Zuidoost-Drenthe als "attractiegebied";
- in vervolg op het basisrecreatieplan nader onderzoek naar:
 - . twee verschillende opties voor omvang en inrichting van het object, namelijk:
 - . het recreatiemeer als bovenwijkse voorziening, met een wateroppervlak van circa 50 ha;
 - . het recreatiemeer als bovenregionale voorziening, met een wateroppervlak van 200 à 250 ha;
 - . twee verschillende locaties voor het recreatiemeer (zie figuur 2.1), namelijk:
 - . locatie Weerdinger-Erfscheidenveen (noordoostelijk van Emmen);
 - . locatie Veenschapswijk (zuidelijk van Emmen);
 - . het programma van eisen en de kwalitatieve uitwerking hiervan;
- vermelding resultaten in het Recreatiedeelplan zuidoost-Drenthe (juni 1984). Uitgangspunt werd een recreatiemeer als regionale voorziening, met een toeristisch-recreatief karakter en met een wateroppervlak van circa 250 ha op de locatie Veenschapswijk. Verder werden in het deelplan een aantal uitgangspunten voor de planopzet opgenomen en een bijlage met een nadere uitwerking.

In dit stadium was een aantal belangrijke keuzen ten aanzien van het recreatiemeer gemaakt. Vervolgactiviteiten betreffen verdere uitwerking; deze zijn dan ook beschreven in de volgende paragraaf onder de titel "Situatie nu".

Figuur 2.1:
LOCATIES VOOR EEN RECREATIEMEER
1:50.000

2.2 Situatie nu

In de periode vanaf 1984 tot heden heeft de planuitwerking in grote lijnen als volgt plaatsgevonden:

- uitwerking recreatiemeer en omliggende faciliteiten, alsmede haalbaarheidsaspecten, door de gemeente Emmen in de conceptnota "Waterrecreatiegebied Emmen-Zuid (april 1984);
- verkennende studie, ter voorbereiding van een haalbaarheidsstudie en nadere planuitwerking, in opdracht van de gemeente Emmen (maart 1985);
- onderzoek naar een aantal technische deelaspecten, met name betreffende bodem en (grond-)water;
- realisering kleine Rietplas;
- opstelling bedrijfsconcept "Rietplas" te Emmen, in opdracht van de participanten in dit project (januari 1990), en later detaillering en bijstelling.

Ten aanzien van de situatie nu betekent dit het volgende.

Op de gekozen locatie (zie figuur 2.2), ten zuiden van de wijk Rietlanden (in aanleg), is momenteel de eerste fase van het waterrecreatiegebied gerealiseerd (kleine Rietplas). Dit gebied heeft de functie dagrecreatieve stadsrandzone en heeft een oppervlak van 34 ha. Het totale plangebied heeft een oppervlak van 423 ha en wordt begrensd door:

- de wijk Rietlanden (noordzijde);
- de Ericasestraat (oostzijde);
- de Verlengde Herendijk (zuidzijde);
- de Veldhuizerwijk (westzijde).

Uitgezonderd het gedeelte "kleine Rietplas" heeft het plangebied momenteel nog een agrarische functie. Het gebied heeft een grootschalige veenkoloniale agrarische structuur met vrijwel uitsluitend akkerbouw en weinig bebouwing. Van oost naar west is er een hoogteverschil van 5 m. Dit wordt veroorzaakt door de uitloper van de Hondsrug ter hoogte van de Ericasestraat.

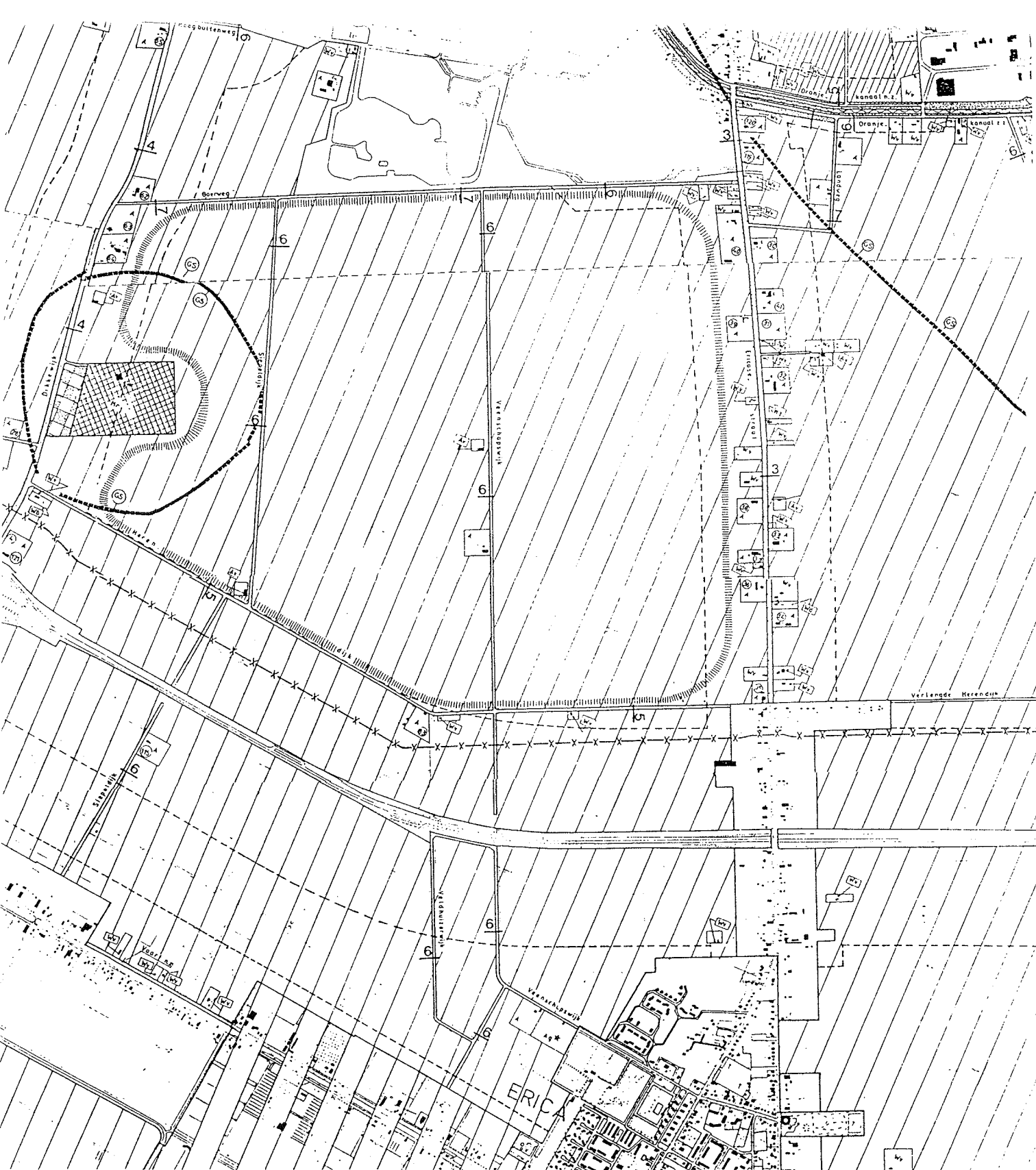

Figuur 2.2:

LOCATIE

WATERRECREATIEGEBIED EMMEN_ZUID

1: 25.000

- agrarisch gebied (zonder bouwperceel)
- agrarisch bouwperceel A (grondgebonden en niet grondgebonden)
- agrarisch bouwperceel Av (uitsluitend veldschuren)

- woonhuizen (vrijstaand)

- rioolwaterinstallatie

NB globale begrenzing van het in de toekomst mogelijk te ontwikkelen recreatiegebied, waarvoor t.z.t. een planwijziging zal plaatsvinden.

Figuur 2.3

PLANGEBIED IN HET BESTEMMINGSPLAN
UITENGEBIED SCHAAL ± 1:20.000 16/11/90

Zones ingevolge de Wet geluidhinder

- grens van de zone volgens artikel 74 (wegen)
- grens van de zone volgens artikel 41 (A inrichtingen)
- grens van de zone volgens artikel 53 (A inrichtingen)
- ⊙ welke door Ged.Staten dient te worden vastgesteld
- ⊙ toetsingspunt

In planologisch opzicht heeft het gebied grotendeels een agrarische bestemming; deze bestemming is voor het gedeelte kleine Rietplas inmiddels gewijzigd (zie figuur 2.3). Binnen het plangebied vallen drie elementen die tevens zijn opgenomen in het Ontwerp-Herinrichtingsplan voor deelplan Emmen van de Drentse en Oost-Groningse veenkoloniën. Het betreft het dagrecreatieve element kleine Rietplas/Boermeertje (circa 50 ha) en twee landschapselementen met een bosachtig karakter (samen circa 70 ha); hiervan is de kleine Rietplas gerealiseerd.

Delen van het plangebied zijn eigendom van de gemeente Emmen. De overige onderdelen zijn in eigendom bij meerdere eigenaren.

Door de structuur is de gebruikswaarde van de grond beperkt; er vindt met name fabrieksaardappelteelt plaats.

Ten tijde van de veenontginningen zijn ten behoeve van ontwatering en vervoer wijken (ontwateringssloot) gegraven. Later is een aantal van deze wijken weer gedempt. In het westelijk gedeelte van het gebied is dit op meerdere plaatsen gebeurd met verontreinigd materiaal, waarbij het, blijkens onderzoek dat hiernaar door de provincie Drenthe is verricht, in enkele gevallen gaat om chemisch verontreinigd materiaal (zie figuur 4.1).

Behalve de woonwijk Rietlanden, behorend tot Emmen, worden nog als nabijgelegen objecten genoemd:

- de rioolwaterzuiveringsinstallatie ten westen van het gebied;
- de Nieuw-Amsterdamsestraat, ten westen op enige afstand van het gebied;
- de Ericasestraat, ten oosten van het gebied;
- de Rijksweg 37, aan de zuidkant van het plangebied, die een aansluiting heeft op de Nieuw-Amsterdamsestraat.

2.3 Doelstelling van het project

Uit de voorgaande paragrafen is af te leiden, dat ten aanzien van dit recreatieproject inmiddels sprake is van een langdurig en intensief proces van onderzoek en afweging.

Daarbij is aandacht besteed aan aspecten als noodzaak, locatie en omvang van het project, alsmede de nadere uitwerking in een programma van eisen respectievelijk een bedrijfsconcept. Ook zijn diverse technische deelaspecten nader onderzocht.

In het eindrapport van het bedrijfsconcept Rietplas worden doelstelling respectievelijk thema van dit project als volgt geformuleerd:

- doelstelling: het tot ontwikkeling brengen en inrichten van een gebied van circa 420 ha ten zuiden van Emmen met een specifiek toeristisch produkt, met een jaarrond-exploitatie, gericht op dagrecreatie, verblijfsrecreatie, watersport en gezondheid;
- thema: dagrecreatie en verblijfsrecreatie aanbieden in een voor Nederland unieke situatie gericht op:
 - . water aan de oppervlakte en in de ondergrond;
 - . gezondheid en actief bezig zijn;
 - . kwalitatief hoogwaardig produkt;
 - . totaalconcept, dat in het bijzonder buiten het hoogseizoen de specifieke doelgroep 40-65 jarigen aanspreekt.

Doelstelling en thema sluiten aan op de planontwikkeling als beschreven in paragrafen 2.1 en 2.2.

2.4 Te volgen procedures

Voor de realisering van het recreatieplan moeten diverse procedures worden doorlopen. In deze paragraaf is eerst ingegaan op de procedures ten behoeve van de m.e.r.-plichtige besluiten, de bestemmingsplanprocedure en de procedure vergunningverlening op grond van de Ontgrondingenwet, en op de m.e.r.-procedure. Vervolgens is aangegeven welke coördinatiemogelijkheden er zijn. Tot slot is ingegaan op de overige procedures ten behoeve de realisering van het recreatieplan.

2.4.1 Herziening van het bestemmingsplan

Burgemeester en Wethouders van Emmen bereiden het bestemmingsplan voor. De gemeenteraad is het bevoegd gezag dat het bestemmingsplan vaststelt. De Wet op de Ruimtelijke Ordening geeft de besluitvormingsprocedure volgens welke het bestemmingsplan moet worden herzien. De volgende stappen kunnen worden onderscheiden (zie ook figuur 2.4).

Bij de voorbereiding van het ontwerp-bestemmingsplan wordt overleg gepleegd met onder andere betrokken rijksdiensten en provinciale diensten (art. 10 BRO). Door de gemeente wordt tevens de mogelijkheid tot inspraak geboden. Het ontwerp-bestemmingsplan wordt vervolgens gedurende één maand ter inzage gelegd te zamen met het MER. In deze periode kan door een ieder bezwaar tegen het bestemmingsplan worden ingediend bij de gemeenteraad.

De gemeenteraad stelt het bestemmingsplan al dan niet gewijzigd vast na 2 maanden of na 4 maanden als er bezwaren zijn ingediend.

Het raadsbesluit wordt ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten gezonden. Het vastgestelde plan wordt wederom ter inzage gelegd, waarbij bezwaren kunnen worden ingediend bij GS. Daarna kan tegen het besluit van GS nog kroonberoep worden ingesteld tijdens de ter inzage legging van het betreffende besluit.

De m.e.r.-procedure verloopt gedeeltelijk parallel aan het gedeelte van de bestemmingsplanprocedure dat aan de vaststelling van het bestemmingsplan voorafgaat, zowel wat betreft advisering als inspraak. De m.e.r.-procedure heeft geen invloed op de procedure van goedkeuring door GS en kroonberoep.

2.4.2 Vergunning ten behoeve van de ontgronding

De vergunning ten behoeve van de ontgronding wordt door het College van B&W van Emmen aangevraagd bij Gedeputeerde Staten van Drenthe op basis van de "Ontgrondingenverordening voor Drenthe 1974".

Een aanvraag voor een vergunning doorloopt de volgende procedure:

De aanvraag wordt ingediend bij Gedeputeerde Staten te zamen met het MER. De stukken worden toegezonden aan het Waterschap, Kamers van Koophandel en Fabrieken en het Landbouwschap.

De aanvraag wordt bekend gemaakt en ter inzage gelegd te zamen met het MER (zie figuur 2.4), een ieder kan gedurende één maand bezwaren indienen.

Gedeputeerde Staten beslissen na maximaal negen maanden over de aanvraag met inachtneming van de ingediende bezwaren. Vervolgens is kroonberoep mogelijk.

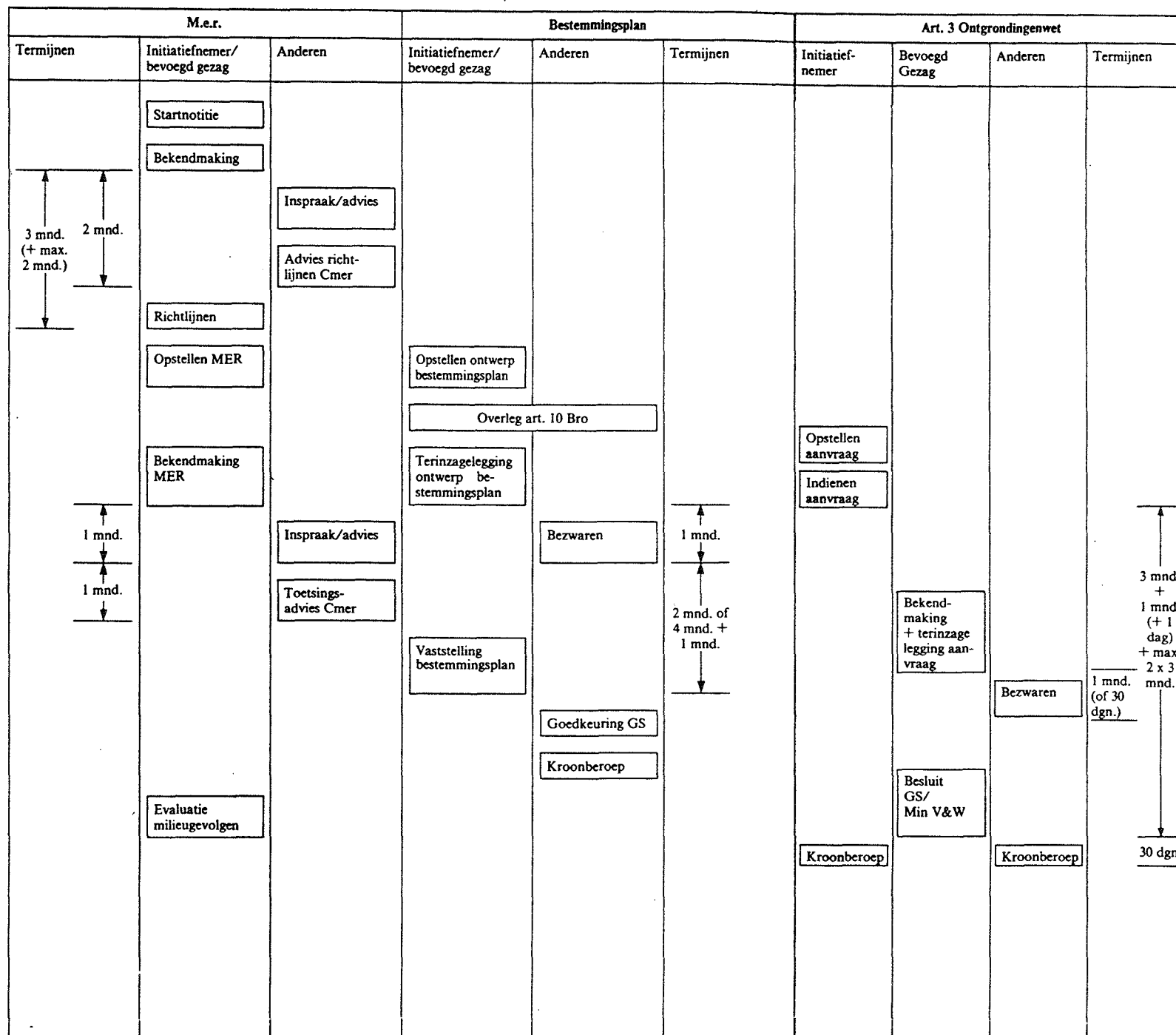
2.4.3 Milieu-effectrapportage

De procedure milieu-effectrapportage is geregeld in de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne. De m.e.r.-procedure gaat van start met de indiening van de startnotitie door de initiatiefnemer B&W van Emmen, bij het bevoegd gezag (de raad van de gemeente Emmen c.q. Gedeputeerde Staten van Drenthe) en de openbare aankondiging van het voornemen tot realisering van het recreatieplan.

De startnotitie wordt ter inzage gelegd, waarbij een ieder mag inspreken ten behoeve van de op te stellen richtlijnen voor het MER. De Commissie voor de milieu-effectrapportage (Cmer) en de andere wettelijke adviseurs worden eveneens verzocht advies uit te brengen over de richtlijnen. De wettelijke adviseurs zijn in het kader van de m.e.r. altijd de Cmer, de (regionale) Inspecteur Milieuhygiëne en de (provinciale) Directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie; hieraan worden toegevoegd de adviseurs voor de herziening van het bestemmingsplan en voor de vergunningaanvraag op grond van de Ontgrondingenwet.

Na twee maanden zendt de Cmer het advies voor de richtlijnen aan het bevoegd gezag, waarna na maximaal drie maanden de richtlijnen worden vastgesteld.

Figuur 2.4: Besluitvormingsprocedure

Vervolgens wordt het MER door de initiatiefnemer opgesteld en ingediend bij het bevoegd gezag te zamen met het ontwerp-bestemmingsplan en de aanvraag voor de ontgrondingsvergunning.

Het bevoegd gezag beoordeelt of het MER aanvaardbaar is en, indien dit het geval is, maakt het MER bekend.

De stukken worden ter inzage gelegd; een ieder mag inspreken over het MER, de wettelijke adviseurs geven advies. De Cmer brengt na twee maanden het toetsingsadvies over de inhoud van het MER uit.

2.4.4 Coördinatie van procedures

In het onderhavige geval is er sprake van twee m.e.r.-plichtige besluiten. In dit geval moeten beide bevoegde overheidsorganen, de raad van de gemeente Emmen en Gedeputeerde Staten van Drenthe, gezamenlijk beslissen over het opstellen van één milieu-effectrapport. Gezamenlijk moet ook het coördinerend bevoegd gezag worden aangewezen.

Tussen provincie en gemeente is reeds overeengekomen dat er één MER wordt opgesteld en dat de gemeente Emmen als coördinerend bevoegd gezag optreedt.

2.4.5 Overige procedures ter realisering van het recreatieplan

Voor de realisering van het recreatieplan dienen nog de volgende procedures te worden doorlopen c.q. moeten vergunningen worden aangevraagd:

- aanleg- en bouwvergunningen;
- vergunning voor de winning van mineraalwater;
- de Wet geluidhinder is van toepassing vanwege het wegverkeerslawaaï;
- vergunning op grond van de Hinderwet zal moeten worden aangevraagd ten behoeve van onderdelen in het plangebied.

3 VOORGENOMEN ACTIVITEIT: HOOFDOPZET VAN HET PLAN

3.1 Uitgangspunten

Het primaire doel van het project is het creëren van een verblijfsklimaat in zuidoost-Drenthe voor korte en langere vakanties in de directe omgeving van de concentratiekern Emmen.

Belangrijk hierbij is dat de basis voor de dagrecreatieve voorzieningen in Emmen, zoals het Noorderdierenpark, het Nationaal Veenpark, het aquarenabad en het stadscentrum, wordt versterkt. Hiertoe wordt een omvangrijk recreatiegebied geprojecteerd met daarin een groot recreatiemeer van meer dan 150 ha. Daaromheen worden alle elementen gegroepeerd, zoals zones met natuurontwikkeling, boscomplexen, intensieve en extensieve dagrecreatieve gebieden, terreinen voor verblijfsrecreatie met onder meer een groot vakantiebungalowpark, een hotel en een kampeerterrein.

Hiermee moet de landschappelijke, de economische en de recreatieve structuur van de regio worden versterkt.

De voorgestelde zonering van het gebied is ingegeven door de volgende basisuitgangspunten:

- het water niet ten oosten van de 17,50 +NAP hoogtelijn;
- openheid naar het westelijk gelegen stroomdal van de Sleenerstroom;
- dagrecreatie gekoppeld aan de aangrenzende woonwijk 'De Rietlanden';
- bosontwikkeling op de Hondsruguitloper aan de oostzijde van het plangebied;
- verblijfsrecreatie in de zuidoost-hoek;
- geen recreatieve ontwikkelingen op minder dan 500 m van de r.w.z.i.

3.2 Planopzet

Het totale plangebied is circa 420 ha groot. In tabel 3.1 zijn de onderdelen van het plangebied vermeld, inclusief het oppervlak en de verdeling daarvan in water en land per onderdeel. In figuur 3.1 is het structuurontwerp van het gebied weergegeven.

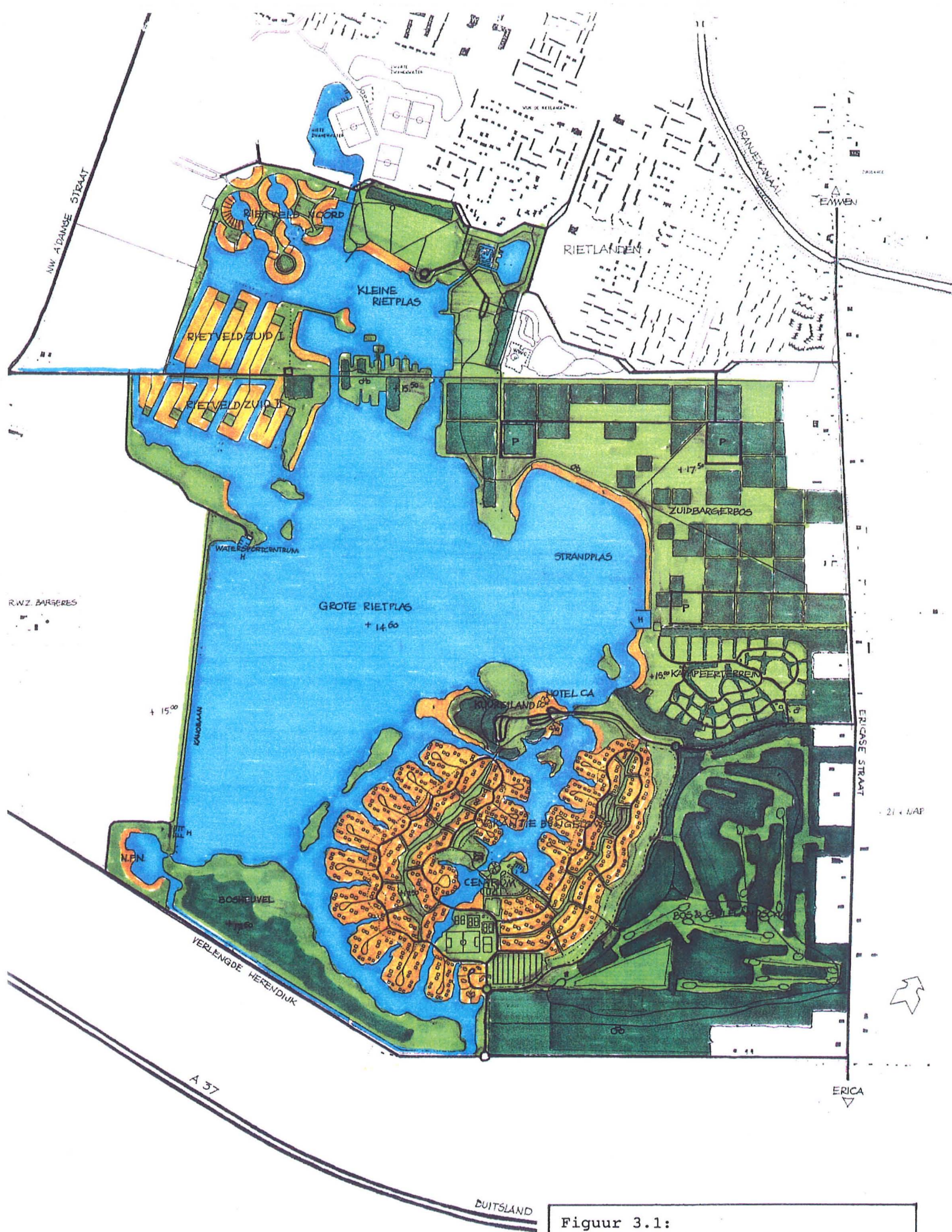
Tabel 3.1: Onderdelen plangebied met oppervlakten

Onderdeel plangebied	oppervlakte (ha)		
	totaal	land	water
Kleine Rietplas	34	18	16
Rietveld-zuid	20	12	8
Zuidbargerbos	50	50	
Ericase bos	15	15	
Kampeerterein	20	20	
Bungalowpark	67	56	11
Bos- en golfterrein	50	50	
Kuureiland	6	6	
Bosheuvel-zuid	18	16	2
Grote Rietplas	128		128
NFN terrein + oevers	16	15	1
Totaal	424	258	166

Ten aanzien van de realisering van het project worden drie fasen onderscheiden:

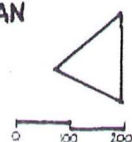
- fase 1: kleine Rietplas, inmiddels gerealiseerd;
- fase 2: oostelijk deel plangebied: faciliteiten dag- en verblijfsrecreatie, kuren, strandplas en twee landschapselementen;
- fase 3: westelijk deel plangebied: grote Rietplas, westoever en NFN-terrein.

Het gebied van fase 1 (gerealiseerd) wordt door de Boerweg gescheiden van het gebied van de fasen 2 en 3 (nog te realiseren). De fasen 1 en 2 zijn apart weergegeven in figuur 3.2.

Figuur 3.1:
WATERREKREATIEGEBIED EMMEN-ZUID
STRUKTUURONTWERP / MASTERPLAN

GEMEENTE EMMEN AFD. G&R / LI
 NOVEMBER 1990

Figuur 3.2:
WATERREKREATIEGEBIED EMMEN-ZUID
STRUKTUURONTWERP / MASTERPLAN
FASE I & FASE II
 GEMEENTE EMMEN AFD. G&R / LI
 NOVEMBER 1990

0 100 200

Het op te stellen MER betreft de twee nog niet gerealiseerde fasen:

- fase 2: te realiseren in 1992-1993;
- fase 3: te realiseren in 1994-1995, met uitloop naar 1996.

Het gedeelte van het plangebied waarop de startnotitie en het MER zich richten is dan totaal 390 ha groot, waarvan 240 ha land en 150 ha water.

De planopzet heeft vaste vormen aangenomen waar het gaat om de locatie, omvang, hoofdstructuur en indeling van het plangebied. Omtrent de in het plan onder te brengen recreatiefaciliteiten bestaat nog niet in alle opzichten duidelijkheid. In de volgende paragraaf wordt de planopzet per onderdeel nader toegelicht.

De ontsluiting van het recreatiegebied vindt plaats vanaf diverse punten van de omliggende wegen. Vanuit de wijk Rietlanden leiden twee ontsluitingswegen naar parkeerplaatsen in het Zuidbargerbos; vanaf de Ericasestraat leidt een derde ontsluitingsweg hierheen.

Kampeerterein, bungalowpark en bos- en golflandschap worden toegankelijk gemaakt door een ontsluitingsroute die via het plangebied de Ericasestraat verbindt met de Verlengde Herendijk. De westoever is bereikbaar voor langzaam verkeer vanuit de wijk Rietlanden en vanaf de Verlengde Herendijk.

3.3 Toelichting onderdelen planopzet

3.3.1 Te onderscheiden onderdelen

De te onderscheiden onderdelen binnen de planopzet zijn in grote lijnen conform de in tabel 3.1 vermelde onderdelen (exclusief de Kleine Rietplas). Als afzonderlijk onderdeel is de dagrecreatie toegevoegd, met als zwaartepunt de strook langs het strandplasgedeelte van de grote Rietplas, aan de zuidwestzijde van het landschapselement "Zuidbargerbos". Dagrecreatie zal daarnaast verspreid in het plangebied plaatsvinden.

3.3.2 Landschapselementen herinrichting Veenkoloniën

Van de 6400 ha die voor het gehele Herinrichtingsgebied van de Drentse en Oost-Groningse Veenkoloniën maximaal beschikbaar is voor het realiseren van bos- en landschapselementen, heeft maximaal 1000 ha betrekking op het plangebied Emmen.

Van deze 1000 ha is 400 ha beschikbaar voor het waterrecreatiegebied Emmen-zuid. Van deze 400 ha is circa 120 ha feitelijk opgenomen in het herinrichtingsplan, namelijk 55 ha voor de Kleine Rietplas (inclusief Boermeertje), 15 ha voor het zuidelijk gelegen Ericase bos én 50 ha voor het noordelijk gelegen Zuidbargerbos (beplantingselementen 87 en 88 uit het herinrichtingsplan). Deze twee beplantingselementen vallen binnen het plangebied waarop deze startnotitie betrekking heeft. Beide beplantingselementen zijn in het voorlopige voorontwerp-plan deelgebied Emmen aangeduid als: aan te brengen bos/beplanting. Voor het noordelijk beplantingselement wordt de aanleg van onverharde fiets-/voetpaden aangegeven.

3.3.3 Dagrecreatie

Dagrecreatief gebruik van het gebied zal zich met name richten op amphibische recreatie en de watersport. In de verkennende studie "Waterrecreatiegebied Emmen-zuid" (maart 1985) is een marktverkenning opgenomen betreffende het dagrecreatieve gebruik van het gebied. Als potentiële doelgroep zijn alle bewoners in een straal van 25 à 30 km rond de Rietplas gerekend (300.000), alsmede de toeristen die jaarlijks zuidoost-Drenthe bezoeken (250.000). Globaal worden op jaarbasis 800.000 dagrecreatieve bezoeken verwacht. Deze kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Activiteiten	Bewoners uit het gebied	Toeristen in het gebied
- zonnen, zwemmen aan open water	300.000	100.000
- vissen, roeien, kanoën, zeilen, picknicken, wandelen, fietsen, autotochten, bezoek attracties	300.000	100.000

In het bedrijfsconcept Rietplas wordt uitgegaan van circa 800.000 à 1.200.000 dagrecreatieve bezoekers, afhankelijk van de formule en de fysieke mogelijkheden van het recreatiegebied.

Uit de gegevens blijkt dat circa de helft van de dagrecreatieve bezoeken gericht zullen zijn op de strandplas en het bijbehorende strand westelijk van het Zuidbargerbos. De opzet is om het Zuidbargerbos in combinatie met het strand, de grasruimtes en de recreatievoorzieningen in te richten als een bosachtig dagrecreatieterrein. In het bosgedeelte wordt parkeergelegenheid opgenomen in combinatie met populierenbeplanting.

De overige dagrecreatieve bezoeken zullen verspreid over een groter gebied plaatsvinden. Hierbij moet zowel gedacht worden aan de grote Rietplas (surfen, zeilen, kanoën, vissen) als andere delen van het plangebied (wandelen, fietsen, picknicken, bezoek attracties/faciliteiten).

3.3.4 Kampeert~~e~~rr~~e~~in

Het kampeert~~e~~rr~~e~~in, ter grootte van circa 20 ha, is gepland ten zuiden van het Zuidbargerbos en heeft een eigen strandgedeelte aan de strandplas. De in het bedrijfsconcept Rietplas opgenomen marktverkenning leidt tot de volgende conclusies:

- uitgaande van toeristisch kamperen wordt een accommodatie met 350 standplaatsen met 1.400 slaapplaatsen mogelijk geacht;
- op een dergelijke accommodatie zullen naar verwachting per jaar circa 50.000 overnachtingen plaatsvinden.

In het programma van eisen uit hetzelfde bedrijfsconcept worden onder meer de volgende op te nemen voorzieningen genoemd:

- kantoor, kampwinkel en eenvoudige horeca;
- sanitaire voorzieningen, (af-)wasgelegenheid;
- eenvoudige recreatieve voorzieningen;
- voorzieningen voor gebruik van kano's en surfplanken bij het strand;
- mogelijkheid tot uitbreiding van de geplande 350 standplaatsen met nog eens 150 standplaatsen;
- parkeervoorzieningen: 315 parkeerplaatsen, waarvan de helft geconcentreerd (0,4 ha).

Voor het ontwerp wordt uitgegaan van een terrasgewijs opgebouwd terrein, gecompartmenteerd door bosvakken en -stroken en omgrensd door een beplantingssingel.

3.3.5 Bos- en golfterrein

Dit deel van het plangebied ligt in de zuidoosthoek van het gebied, noordelijk van het Ericase bos; het terrein is 50 ha groot. Het wordt ingevuld met de volgende ondersteunende faciliteiten voor de dag- en verblijfsrecreatie:

- oefenbaan voor de golfsport;
- 9-holes golfbaan met open parkbos;
- wandel- en trimmogelijkheden;
- bos en natuur.

3.3.6 Het kuureiland

In het bedrijfsconcept Rietplas is een marktverkenning opgenomen voor kuren. Voor het kuuroord wordt uitgegaan van recreatief kuren, waarbij het ook mogelijk is een volledige kuur of een dagprogramma te volgen.

Uit de marktverkenning zijn de volgende aantallen bezoekers per jaar afgeleid:

- dagrecreatief kuren: 225.000-230.000;
- verblijfsrecreatief kuren:
 - . kuren hoofddoel, meerdaags programma: 80.000-150.000;
 - . gelegenheidskuren gasten bungalowpark: 30.000.

Het verwachte gebruik van het bronnenbad is dan 335.000 - 390.000 kuurbaders per jaar.

Het aantal verblijfskuurders met kuren als hoofddoel leidt tot een aantal van 80.000 tot 130.000 overnachtingen per jaar. Dit vergt een accommodatie met circa 275 bedden. Hiervoor is uitgegaan van een hotel met 160 bedden en 50 bungalows.

Het programma van eisen uit het bedrijfsconcept Rietplas noemt als functies van het kuureiland, behalve kuurbad en kuurhotel ook nog een therapiegebouw en een kuurpark.

Voor het kuurbad wordt uitgegaan van een geheel of grotendeels open bad met bijbehorende voorzieningen, waaronder solaria, sauna, horeca, rustruimte en installatieruimten.

In het kuurhotel worden circa 85 hotelkamers opgenomen, alsmede ondersteunende ruimten waaronder keuken, restaurant, vergaderruimte en installatieruimten.

Voor het therapiegebouw staan als functioneel te onderscheiden ruimten vermeld: onderzoeksruimten, behandelruimten, meditatie-ruimte en installatieruimten en verder ondersteunende ruimten.

Voor het kuurpark wordt uitgegaan van een (eventueel niet openbaar) park met wandelpaden en zitmogelijkheden.

Ten behoeve van het kuuroord is parkeergelegenheid gepland bij het kuurhotel en het kuurbad:

- kuurhotel: 120 parkeerplaatsen op circa 0,3 ha;
- kuurbad: 135 parkeerplaatsen op ruim 0,3 ha.

Voor het kuuroord is winning van mineraalwater nodig uit de bodem. In een bijlage bij het bedrijfsconcept Rietplas wordt hier nader op ingegaan. Uit deze bijlage is onder meer het volgende af te leiden.

Ter plaatse kan vrij zeker geneeskrachtig mineraalwater worden gewonnen; een produktie van 100 m³ per dag is haalbaar. Het gaat hierbij om zout mineraalwater, afkomstig uit de tot het Onder Krijt behorende Bentheimer Zandsteen en Gildehauser zandsteen op een diepte van 700-900 m; de temperatuur van het water ligt tussen 38 en 47°C.

In genoemde bijlage wordt opgemerkt dat bij het ontwikkelen van een bron rekening moet worden gehouden met de door de Staat en NAM verleende concessies. Ook wordt erop gewezen dat het Staatstoezicht op de Mijnen aan een boring dezelfde eisen zal stellen als aan boringen naar olie en gas.

3.3.7 Bungalowcomplex

Het bungalowcomplex is geplaatst aan de zuidoostzijde van de grote Rietplas, waarbij is uitgegaan van een grillig oeververloop zodat veel bungalows aan het water kunnen worden gesitueerd. De marktverkenning in het bedrijfsconcept Rietplas leidt tot een mogelijk aantal van 550 bungalows met gemiddeld vier personen per bungalow. Voor dit aantal bungalows is een oppervlak van 55 ha voldoende, waarbij aanleg gefaseerd kan plaatsvinden.

Voor het bungalowpark wordt verder uitgegaan van een dusdanig voorzieningenpakket, dat men het park niet hoeft te verlaten. Hierbij wordt gedacht aan:

- centrale voorzieningen (receptie, kantoor, e.d.);
- winkelveorzieningen;
- restaurantvoorzieningen;
- speelvoorzieningen (crèche, peuterspeelzaal e.d.);
- verhuurvoorzieningen (kano's, roeiboten, badmintonrackets e.d.).

3.3.8 Grote Rietplas

De grote Rietplas beslaat grotendeels de westelijke helft van het plangebied en bestaat uit 128 ha aaneengesloten water.

Het meer wordt gerealiseerd door ontzanding en krijgt een diepte van gemiddeld 2,5-3 m. Maximaal zal tot 7 m worden ontgrond. Een deel van het uitkomende zand wordt gebruikt ten behoeve van de inrichting van andere planonderdelen.

De grote Rietplas heeft een (boven)regionale functie ten behoeve van de kleine watersport (surfen, zeilen, kanoën, roeien); op de grotendeels natuurlijke oevers zijn hiertoe op meerdere plaatsen voorzieningen getroffen. Ook biedt het meer mogelijkheden voor de vissport. Voor het totale recreatiegebied heeft het meer tenslotte een sterk sfeerbepalende functie.

3.3.9 Rietveld

Een klein deel van de wijk Rietlanden, namelijk Rietveld zuid II maakt als woongebied onderdeel uit van het bestemmingsplan. Gedacht wordt aan circa 75 vrijstaande woningen met directe verbinding naar de Grote Rietplas.

3.3.10 NFN-terrein en west- en zuidoever

Langs de westelijke en zuidwestelijke oever van het meer is een open en halfopen landschap geprojecteerd, waarin natuurontwikkeling centraal staat.

Aan de zuid-westzijde is een bosheuvel geprojecteerd (met een hoogte van maximaal circa 5 m) die het bungalowpark als het ware omarmt en afschermt ten opzichte van rijksweg 37. In de uiterste zuidwesthoek is een afzonderlijk terreingedeelte gereserveerd voor naturalistische dagrecreatie in een natuurlijke sfeer.

Langs de west- en noordzijde zijn openbare oevers van de Grote Rietplas geprojecteerd waar alleen fietsverkeer doorgaand is. Naast enkele watersportmogelijkheden is de inrichting vooral gericht op natuurontwikkeling (lagunes, paaiplaatsen etc.).

3.4 Alternatieven

In het MER zullen redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven voor de voorgenomen activiteit worden beschreven en worden beoordeeld op de gevolgen voor het milieu. Gezien het locatie-onderzoek dat reeds is uitgevoerd in het kader van het opstellen van het Recreatiedeelplan zuidoost-Drenthe (1984) en de daarop volgende besluitvorming, zullen locatie-alternatieven niet in het MER in beschouwing worden genomen. De alternatieven voor de voorgenomen activiteit betreffen dan inrichtings- en gebruiks- (of beheers)alternatieven. In deze alternatieven zal aan de volgende elementen aandacht worden besteed:

- vormgeving van de oevers in relatie tot het waterkwantiteitsbeheer;
- waterkwaliteitsbeheer in relatie tot waterkwantiteitsbeheer;
- waterkwaliteitsbeheer in relatie tot visstandsbeheer;
- gebruiksvormen recreatiewater:
 - * gemotoriseerde vaartuigen;
 - * surfplanken;
 - * zeilvaartuigen;
 - * tele-ski;
- keuze van het beplantingssortiment in relatie tot mogelijke natuurontwikkeling;
- waterdiepteplan;
- biotoopvorming aquaflora en -fauna en avifauna;
- afvalwater van het kuuroord;
- bereikbaarheid van de planonderdelen in relatie tot verkeerseffecten.

Naast inrichtings- en/of gebruiksalternatieven dienen in het MER de wettelijk vereiste alternatieven te worden beschreven, zijnde het nulalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief.

Het nulalternatief geeft de situatie weer waarin het recreatiegebied niet zal worden aangelegd. De zogenoemde autonome ontwikkelingen zullen wel plaatsvinden. De autonome ontwikkelingen worden gedefinieerd als die ontwikkelingen die onderdeel zijn van reeds vastgesteld beleid. Van belang zijnde autonome ontwikkelingen in het studiegebied zijn:

- het herinrichtingsplan deelgebied Emmen;
- de bouw van de (woon)wijk Rietlanden;
- de mogelijke verbreding van rijksweg 37;
- de aanleg van een hoogspanningsleiding ten zuiden van de Verlengde Herendijk.

Het nulalternatief dient als referentie bij de beschrijving en de waardering van de gevolgen voor het milieu.

Het meest milieuvriendelijk alternatief zal worden samengesteld uit die onderdelen van de voorgenomen activiteit en in beschouwing te nemen alternatieven, waarvoor de negatieve milieu-effecten het kleinst zijn.

4 MILIEU-EFFECTEN VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT

4.1 Algemeen

In onderstaande paragraaf wordt kort aangegeven op welke wijze de te verwachten effecten op het milieu in beschouwing zullen worden genomen. Voor zover mogelijk is de aard van de meest belangrijk geachte effecten aangegeven. Het in beschouwing te nemen studiegebied bij de effectbeschrijving is afhankelijk van de invloedsfeer van de verwachte effecten en zal per milieu-aspect kunnen verschillen. In het MER zal het studiegebied per milieu-aspect worden afgebakend en beschreven.

4.2 Effectbeschrijving

Bij de beschrijving van de effecten op het milieu van de voorgenomen activiteit en de alternatieven zal een onderscheid worden gemaakt in de volgende fasen:

- aanlegfase:
deze fase heeft betrekking op de (gefaseerde) aanleg van de Strandplas en de Grote Rietplas.
- inrichtingsfase:
deze fase heeft betrekking op de inrichting van de terreinen en de plas voor dag- en verblijfsrecreatie.
- gebruik- en beheerfase:
deze fase betreft het daadwerkelijk in gebruik zijn van de geplande faciliteiten.

Vervolgens zullen per fase verschillende deelactiviteiten worden onderscheiden. De effectbeschrijving van deze deelactiviteiten zal worden gericht op de volgende milieu-aspecten:

- geomorfologie en bodem;
- grond- en oppervlaktewater;
- lucht;
- geluid;

- flora, fauna en ecosysteem;
- landschappelijke aspecten;
- verkeer;
- woon- en leefmilieu.

De effectbeschrijvingen zullen hoofdzakelijk plaatsvinden op basis van de bestaande en beschikbare gegevens.

Gezien aard en locatie van de voorgenomen activiteit zal bij de effectbeschrijving de prioriteit met name worden gelegd op de volgende milieu-aspecten in de onderscheiden fasen.

4.2.1 Aanlegfase

De ingreep in het gebied zal als gevolg hebben het verdwijnen van bodemlagen, geomorfologische structuren, flora en fauna, vegetatie en landbouwareaal.

De locatie is gelegen ter plaatse van een uitloper van de Hondsrug. Een belangrijk effect in de aanlegfase van de recreatieplas betreft de ingrepen in de (grond)waterhuishouding. Van belang zijn veranderingen in de geohydrologische situatie (kwelstromen, grondwaterpeil) ter plaatse van de recreatieplas en in de omgeving ervan. Deze effecten worden als zeer belangrijk aangemerkt vanwege de grote samenhang tussen de waterkwaliteit en kwantiteit en flora en fauna (ecohydrologische relaties).

Effecten op de oppervlaktewaterhuishouding in de omgeving zullen in het kader van de herinrichting deelgebied Emmen zoveel mogelijk kunnen worden beperkt.

De gemiddelde diepte van de plas is 2,5-3 m; maximaal zal tot 7 m worden ontgrond. De plas zal worden 'gevuld' met water van verschillende bronnen (regenwater, grondwater, oppervlaktewater, kwelwater), waarbij de waterkwaliteit van belang is.

Deze kwaliteit bepaalt of aan de normen voor recreatiewater kan worden voldaan en bepaalt de mogelijkheden voor het ontstaan van een ecologisch evenwichtig watersysteem. Het neerslaan van ijzerfosfaten als gevolg van mogelijke toevoer van ijzerrijk kwelwater geeft bruinkleurig aan het water hetgeen als negatief kan worden ervaren voor recreatiewater. Als gevolg van eutrofiëring van het oppervlaktewater is algenbloei mogelijk.

Naast het verdwijnen van biotoop ontstaat biotoop voor water- en moerasplanten, vogels en waterorganismen. Het is van belang om bij de aanleg van de plas deze zodanig vorm te geven dat de 'watergebonden' flora en fauna zo goed mogelijk tot ontwikkeling kunnen komen.

Een aspect waar bij de aanleg rekening mee zal worden gehouden is het feit dat in het plangebied een aantal wijken aanwezig is, dat in het verleden met verontreinigd materiaal is gedempt (zie figuur 4.1). Alvorens met de aanleg kan worden begonnen zal de verontreinigde bodem en mogelijk het grondwater worden gesaneerd. Het onderzoek hiervoor is in mei 1990 gestart.

Tijdens de aanleg zal geluid- en verkeershinder kunnen optreden voor de bewoners in het gebied. De fasen 2 en 3 van de realisering van het recreatiegebied worden aansluitend uitgevoerd. Dit betekent dat recreanten die gebruik maken van de kleine Rietplas deze hinder eveneens kunnen ondervinden en, bij aanleg van de derde fase, de recreanten die gebruik maken van de strandplas en omstreken.

4.2.2 Inrichtingsfase

De meest belangrijk geachte milieu-effecten in de inrichtingsfase zijn aantasting van geomorfologie door vergraving en ophoging van het recreatieterrein, de landschappelijke effecten (het gebied zal een totaal ander aanzien krijgen) en de mogelijk optredende geluid- en verkeershinder als gevolg van bouwactiviteiten.

Voor het realiseren van een goede ontsluiting ten behoeve van de verwachte aantallen bezoekers zullen mogelijk wegen worden verbreed waarmee ruimtebeslag gepaard gaat. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat de bestaande aansluiting op rijksweg N37 voldoende capaciteit heeft.

Ten behoeve van het kuuroord zal winning van mineraalwater plaatsvinden; het mineraalwater zal weer geïnjecteerd moeten worden in diepere aardlagen of geloosd moeten worden. Effecten van het lozen van het zeer zoute mineraalwater zullen in het MER in beschouwing worden genomen.

Positieve effecten op het milieu zijn in de inrichtingsfase aanwezig in de vorm van mogelijkheden voor natuurontwikkeling van het NFN-terrein en te realiseren bos- en landschapselementen. Hierdoor wordt voor bepaalde soorten planten en dieren een gunstige biotoop gecreëerd. Tevens draagt de realisering van recreatiemogelijkheden bij aan een verbetering van het woon- en leefmilieu van de stedelijke omgeving.

4.2.3 Gebruik- en beheerfase

Voor een goed peilbeheer zal regelmatig water in- en uitgelaten moeten worden. De kwaliteit van het ingelaten water is van belang voor de waterkwaliteit van de recreatieplas. Het voeren van een peilbeheer heeft invloed op de grondwaterstand en de hiervan afhankelijke flora en fauna in de omgeving.

De aanwezigheid van de rioolwaterzuiveringsinstallatie en de mogelijke lozing van effluent op het oppervlaktewater kan van invloed zijn op de waterkwaliteit van de recreatieplas.

De grote aantallen bezoekers zullen een belangrijke toename van de verkeersintensiteit tot gevolg hebben.

Effecten van deze toename op de verkeersveiligheid en op de aspecten geluid en luchtkwaliteit zullen in het MER in beschouwing worden genomen.

In de gebruiksfase zijn met name de indirecte effecten op het biotisch milieu van belang, zoals rustverstoring van watervogels door grote aantallen bezoekers en recreanten. Gemotoriseerde vaartuigen die extra verstoring teweeg brengen (verbrandingsmotoren), zullen echter niet op de plas worden toegelaten.

Lijst van beschikbare literatuur

De Vries en Partners B.V., Verkennende studie waterrecreatiegebied Emmen-zuid, maart 1985.

De Vries en Partners B.V., Bedrijfsconcept 'Rietplas' te Emmen, Eindrapport, 26 januari 1990.

De Vries en Partners B.V., Samenvatting bedrijfsconcept Rietplas te Emmen, 20 februari 1990.

Gemeente Emmen, Bestemmingsplan buitengebied, 1989.

Gemeente Emmen, Waterrecreatiegebied Emmen-zuid, conceptnota, april 1984.

Gemeentewerken Emmen, afdeling Groen en Rekreatie, Rekreatiegebied Emmen-zuid, Aspectenstudie 1, Aan- en afvoer reguleringswater.

Gemeentewerken Emmen, afdeling Groen en Rekreatie, Rekreatiegebied Emmen-zuid, Aspectenstudie 2, relatie met de rioolwaterzuivering bar-geres, 15 november 1986.

Gemeentewerken Emmen, afdeling Groen en Rekreatie, Rekreatiegebied Emmen-zuid, Aspectenstudie 3, Watervoorziening tuinbouwcentrum Erika.

Gemeentewerken Emmen, afdeling Groen en Rekreatie, Rekreatiegebied Emmen-zuid, Aspectenstudie 4, Grond- en zandwinning.

Geochem research B.V., Prognose van het mineraalwater van Emmen, februari 1989.

Grontmij nv, Aanvullend onderzoek waterkwaliteit toekomstig recreatie-meer in de gemeente Emmen, augustus 1987.

Grontmij nv, Basisrecreatieplan zuidoost-Drenthe, augustus 1979.

Grontmij nv, Onderzoek waterkwaliteit toekomstig recreatiemeer in de gemeente Emmen, oktober 1986.

Grontmij nv, Recreatiedeelplan zuidoost-Drenthe, juni 1984.

Grontmij nv, Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan voor Drenthe, februari 1983.

Haskoning, Geohydrologisch onderzoek waterrecreatiegebied Emmen-zuid, september 1985.

Herinrichtingscommissie Oost-Groningen en Gronings-Drenthse Veenkoloniën, Voorlopig voorontwerp-plan herinrichting deelgebied Emmen, oktober 1988.

Provincie Drenthe, Streekplan Drenthe, 1990.